

Szerkesztőség:

II-ik kerület 460. házszám
 hová a lap szellemi részét
 illető közlemények kül-
 dendők.

Kéziratok vissza nem
 adatnak.

ABONY

Kiadóhivatal:

SZERDAHELYI JÁNOS
 könyvnyomdája, hová az
 előfizetési pénzek, a hirde-
 tések és ezeknek díjai, va-
 lamint a felszólamlások kül-
 dendők.

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI LAP. — MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési díj:

Helyben házhoz hordva és vidékre küldve egész
 évre 8 korona, fél évre 4 korona, negyed évre
 2 korona. Egyes szám ára 16 fillér.

Felelős szerkesztő:
 TEMESKÖZY GERZSON.

Főmunkatársak:
 VEVERÁN ISTVÁN. VÉLI MIKSA.
 Kiadótulajdonos: SZERDAHELYI JÁNOS.

Hirdetmények,

nyiltterek, valamint hirdetési díjak, közvetlen a kiadó-
 hivatalhoz küldendők. Nyilttér scra 1 korona.

Adakozás.

A napokban valaki benyit hozzám. Száz koronát olvas le elém és kijelenti, hogy ez a pénz szegényeimé. Hogy annak a szerény mederben indult akciónak, mely az én emléknepem ötletéből eredett, ilyen hatalmas hulláma legyen, ki hitté volna? Meglepett engem is, mert az adakozó, aki ismeretlen akar maradni, nem tartozik a társadalom vezérei közé. Egyszerű polgár, szerény hajlék lakója, aki talán írni olvasni sem tud. Az esze nincs kiművelve, de azért mégis művelt ember ő. A szive pallérozott ennek az embernek, a szive tud nemesen dobogni az alatt az egyszerű ruha alatt, amelyet a földmivesnek juttatott sorsa.

Művelt sziv! Érdekes ez a két fogalom egymás mellé téve. Vajjon mi teszi a szivet műveltté? Vajjon mi az a hatalmas áram, amely végig fut a sziv hurjain s azokból a legértékesebb összhangot, az adakozásra hajló érzést, a mások sorsán csüggő szeretetet és tiszta, önzetlen részvét megbecsülendő akkordjait csalja ki?

Ha azt mondom, hogy a hit, a vallás ez a csodás hatalom, akkor talán megmosolyognak a hitetlenkedő kor fanyar lelkü

emberei. De én nem bánom; nem, mert szent meggyőződése, hogy a rideg önzés oly szivben nem rakhat magának fészket, amely igazán, vallásos. Én erősen vallom, hogy a jótékonyság gyakorlására csak hasonból, számitásból, önzésből vállalkozó mai idők képe is egészen más lenne, ha az emberszeretnek lelkünkbe Istenkéz plántálta csodás virágát a hit üdítő harmata táplálná. Ugyan ez a mai társadalom nem töltené-e be jobban nemes feladatát a humanizmus gyakorlását akkor, ha nem az emberek alkotta törvények betűi szerint rendezkednék be? Lehetne-e a társadalmat szükkeblüségéről vádolni, ha kötelességeinek a zsinórmértékéül az emberi törvények tömegén felülálló fenséges tényezőt a vallást s nem a sokszor téves felfogásból leszűrt elveket választaná?

Alig hihetem! Mellettem tanuskodik legalább a németek nagy költője Schiller is, mert így beszél: „A törvények csak tagadólago kötelességeken fordulnak meg, míg a vallás kiterjeszti követeléseit a valódi ténykedésekre is.“ Az emberi tettekre rá nyomja tehát szent bélyegét a vallás, uralkodik a sziv legelrejtettebb érzelmein is, ösztönöz, hajt, buzdít olyan kötelességek teljesítésére, melyek tiszteletben tartása e-

gészen más betűkkel van szivünkbe írva, mint aminő betűkkel rovogatják egybe az emberi törvényeket. Így nyerik azután tetteink ama felséges értéket, amelyet a legfelségesebb humanista Jézus Krisztus ismer el leginkább, midőn a szegény asszony két fillérnyi adományát megdicséri.

A humanizmus, melylyel uton-utfélen kérkedünk, hadat izent a vallásnak. És mi az eredménye? Csalódva látjuk, hogy az, amit Arany János oly mély iróniával mond az emberről: „önző, falékony husdarab!“ Vallás és humanizmus, hit a lelkekben és szeretet a szivekben annyira megférnek egymással, hogy igazi humanizmus vallás nélkül nem is lehetséges. Azért helyesen mondja Herder, hogy „a vallás az ember legnagyobb humanizmusa.“ És Börne is fején találja a szöveget, midőn így ír: „Mi az emberi sziv hit nélkül? Egy pohár vízbe helyezett szép virág, melynek se gyökere, se hosszu léte nincs.“

Jó lenne ez elfogulatlan elmék szavait fontolóra venni azoknak, akik a humanizmus frázisaival dobálóznak; jó lenne a vallásnak, a tények vaslogikája által ezerszer bizonyított nélkülözhetetlen voltát amugy becsületes lélekkel szemlélni azoknak, akik e széllel bélelt kor hamis szemüvegén pislog-

TÁRCZA.**Mécsfény.**

Gyenge mécsfény nagy éjszakában,
 Bolygás közben reád találtam;
 Néma pusztán biztatóm te vagy
 Reménységet szivemnek te adj.

Gyenge mécsfény, mégis biztató,
 S bár utamra egyre hull a hó,
 z zért vígan lépkedek tovább,
 Pislogó fény nekem nyugtot ad.

Tán boldog ház küszöbéhez ér
 Majd a lábam s nem ijeszt az éj;
 Vig emberek várnak ott reám,
 Ki az otthont régtől elhagyám.

Pihenőre hajthatom fejem
 Köztük bárha legyen idegen;
 Nem kérdezik: mi hozott ide?
 Felém hajol mindnyájok szive.

Itt vagyok már, int a lámpa fény,
 De szorongva visszalepek én;
 Hej, ez a fény nem ad csepp vigaszt:
 A háznép itt halottat viraszt . . .

Lévay Mihály.

Soha . . .

Az „Abony“ eredeti tárczája.

A bál terem fényesen ki van világítva, benn a zene büvös hangjai mellett táncolnak a párok. A vér pezseg, a szenvedély fellángol, s a keringő piánó akkordjai közé trilla szerűleg vegyül némely hölgy kacagása, mikor tánczosa valami bókkal hódol szépségének.

Vajon ki gondolna itt komolyabb dolgokra, itt az élvezet templomában, ebben a bódító légkörben, hol a mámor és szerelem összpontosulva nyilvánulnak.

A zene ütemei elhangzottak, a tánczot séta váltja fel körül a teremben. Most, hogy a tánczosokat jobban megfigyelhetjük, természetesen találjuk azon állítást, hogy a kis városka, melynek itt most színe-java megjelent, szép leányairól híres, mert valóban szebbnél szebb természetben gyönyörködhet itt a szem. A táncztól kipirult mosolygó arcok, kellemes összhangban vannak a világos színű ruha vegyületekkel.

Csak két lény van a teremben, ki komoly-ságával egész ellentété a többiek, egy férfi és egy leány, kik a zenészek emelvényével szembe ülnek, kevés figyelmet fordítva a mulatozók csoportjaira.

A férfi huszonhat év körüli egyszerű kinézésű alak, arcán a nyílt őszinteség kifejezésével. Hangulatából kivehető, hogy csak külsőleg vesz részt az estély élvezeteiből.

A leány gyönyörű mint a nyíló virág; dus szőke hajával, egész lényén kellemes báj ömlik el. Nagy kék szeméit olykor bánatosan emeli a

férfire, mintha kérne vagy várna tőle valamit.

— De Árpád ezt még sem hittem volna, már két napja, hogy itthon van s még nem is jött hozzánk; de remélem, jóvá teszi mit elmulasztott és holnap meglátogat bennünket.

— Azt hiszem, hogy a három év előtt történt dolgok után fölösleges vagyok ott, de máskülömben sem tehetném mivel reggel elutazom, — mondá az ifju.

— Már reggel utazik? — kérde a leány meglepetéssel.

Arca elborult és tovább folytatta:

— Látom, hogy még mindig neheztel, — még mindig nem feledte a multat . . . de igaza van! Ezt megérdemlem öntől. Oh! én nagyon tévedtem akkor, pedig talán most minden másképp volna.

— Ne tépjük fel a mult fájó sebet Erzsike, melyre az idő oly nehezen hozta meg a gyógyító balsamot. Az a három év, mely azóta elmúlt vissza adta nyugalmaimat.

Az ifju beszédéből kiérzik, hogy mily kínosan érinti ez a tárgy, s szinte megkönnyebül, mikor újra kezdődik a táncz és ezáltal alkalma nyílik a társalgás megszakítására. Nehéz neki itt a levegő, bántja ez a sok mosolygó arc, ez oly ellentétes az ő lelki állapotával. Bizonytalan léptekkel megy egy fülkébe hol egy székre rogy.

Itt a magányban elvonulnak lelki szemei előtt a mult eseményei, mikor még boldog volt; nem voltak reményei összetörve, mikor még ábrándos szerelmével rajongta körül ezt a leányt. Oh! mily szép napok voltak ezek, telve az ideális érzelmek egész világával, hogy szötte

nak kancsalul a vallásos meggyőződés szü-
te nagy alkotásokra, így a jótékonyagra is.

Akkor megértene ezt az adományt is,
amely most talán a bárgyuság torzszülöttje
szerintük. Akkor megértene s hogyha
megértették, követnék is ezt a nemes cse-
lekedetet hasonló cselekedetekkel.

Akkor, akkor igen, így lenne! De most!

„Most az elmék ködösülnek,
Unjuk az altató morált,

Divatja van a cifra bűnnek

S a győzelem részére állt“ (Puskin:
Anyegin.)

Adakozó szeretet, meghajtom előtted az
elismerés zászlóját! LÉVAY MIHÁLY.

Polgári iskola.

A város képviselőtestülete holnap foglalkozik
a polgári iskola építéshelyének megszerzésével.
Holnap határoz a felett, hogy a takarékpénztár
kertjének azt a részét, melyen a cukrászbolt és
az öngélyző fekszik — le egészen a czeglédi
utig — tizenegyszer ezer koronáért megvegye.

Erre az ügyre vonatkozólag egy áldatlan
cikkk jelent meg e lap hasábjain, mely nagyon
alkalmas lett volna a polgári iskola ügyét meg-
buktatni, magát a polgári iskolát örök időkre sutba
dobni.

No — hát ez nem járja.

A képviselőtestület 1898. május 22-én el-
határozta, hogy az állami jellegű polgári iskolának
helyiséget ad, ezt a határozatát 1901. július 23-án
megismételte, de sőt az első osztályokat a folyó
tanévben meg is nyitotta.

Ha törvény nem kötelezné is a várost, hogy
polgári iskolát tartson fenn: már ez a két rend-
beli határozat elég volna arra, hogy a szögze
huzókat eszükre térítse.

Nem lehet ezt az ügyet visszafelé fordítani,
— csakis előre segíteni.

De tekintsünk bele abba az iskolai törvénybe,
a miről némelyek azt merték mondani, hogy az
nem kötelező, — a mire meg mi azt mondjuk a
boldogult Szilágyi Dezső igazságügyi miniszterrel,
hogy „csak egy parancsoló van Magyarországon
— a törvény.“

Az iskolai törvény 59. szakasza szerint
olyan községek, melyek legalább 5000 lakost

álmait. Tervezgetett a jövőről, melyben egy sze-
rényke lakást festett elé ábrándos képeze, hol
kis felesége fogja mindig várni.

De másképp történt! . . .

Egy napon jött egy másik, ki talán jobban
tudott imponálni és elhódította tőle ezt a leányt,
kit — érzi, hogy — még most is szeret.

Azon este is épen ilyen volt, mint a mai,
amikor először érezte a csalódás sorvasztó fáj-
dalmát. Így szólt a zene akkor is, mely rommá
lett reményeinek volt bucsuztatója.

Három év mult el azóta.

Most látta viszont újra a leányt.

Már azt hitte, hogy kitörülte emlékét lelkéből,
pedig csak fátyolt borított rá az idő, melyet a
viszontlátás letépett róla. Most érzi, hogy ezek a
kék szemek még mindig képesek lebilincselni,
mint egykor.

Most már belátta a leány is, hogy méltatlan
volt az a „másik“ ez ő szerelmére. Most már
csak egy szó kellene és megvalósíthatná mit akkor
úgy óhajtott.

De végig gondolja a csalódást, a keserű
szüneteket hosszú sorozatát, melyek lelkét lép-
ték szét, szerelmének megaláztatását, mely önér-
zetét taposta lábbal:

Nem! . . .

Ezt nem fogja tenni. legyen bár ez szü-
néseinek tövis koszorúja.

Ezt nem engedi férfi büszkesége, mely nem
engedte akkor, hogy kérjen. Nem! — Most mikor
a másik talán megunt, most jöjjön ő? . . .

Nehéz küzdelem folyik bensejében. A szív
és agy harcza ez, váltakozva hol ez, hol a másik
van előnyben. Az első mondja: — Menj hozzá és
mondd: Itt vagyok! elfeledtem mindent, mert oly
nagyon szeretlek. A másik tiltakozik ez ellen és

számlálnak, kötelesek polgári iskolát állítani és
fentartani.

Na — tisztelt urak, tisztelt ellenségei az
értelmi világosságnak, — ott van ám a törvényben,
hogy fenn is kell az iskolát tartani. Ez elől nem
lehet kitérni. Melyik lesz hát jobb? Ha az egész
költés a város nyakába szakad, vagy ha a város
csak épületet ad, s az iskola fenntartása az állam
terhe lesz?

Na — hát a ki még ennek is ellene van,
az ellene van mindennek, a mi az ő sajátmaga
érdekét nem legezgeti. Ez oly tiszta, oly világos
dolog, hogy ezt csak a rossz akarat nem ér-
ti meg.

Hiszen annyiszor volt már szellőztetve,
annyiszor meg volt beszélve ez a polgári iskola
ügye, hogy a ki még most sem érti, annak már
tölesérrrel sem lehet a fejébe tölteni.

Hanem hát másutt fekszik itt a szürke. Nem
a fizetés itt az akadály, nem attól félnek, hogy
majd az adózók nyakába szakad, — az csak
ügyetlenül oda dobott értéktelen ürügy; mert
az a polgári iskola meg él a maga va-
gyonából, a maga jövedelméből. Nem ez az
ok, hanem az az irigység, hogy ha én nem
tanulhattam, hát más se tanulhasson. Ezek az ér-
telmi világosság ellenségei, a sötétség fiai, a kik
nem akarnak látni, a kik kényelmesebben érzik ma-
gukat a sötétségben.

De hiába kiáltasz a felkelő napra, hogy ne
jöjjön még fel, te még aludni akarsz. — hiába
hunyorod be, hiába szoritod össze szemeidet: a
nap fölkel és tündököl, világít.

Te pedig vak maradsz, mert azok az igazi
vakok, a kik látni nem akarnak.

Az értelmi vakságban szenvedőknek, a látni
nem akaróknak, meg különösen az értelmi vilá-
gosság sötét ellenségeinek egyéb mondani valónk
nincs.

Most már azokhoz beszélünk, a kik szívvel,
lélekkel barátai a polgári iskolának.

Az iskolaszék január 8-án elhatározta, hogy
a polgári iskola új épületének tervét, az építési
költésége összesámítását szakértővel elkészítteti.
Ugyanakkor javaslatot tett, hogy a város 14 ezer
koronáért vegye meg a takarékpénztári kert hátul-
só részét, a mi 2000 []-öl lehet, a cukrász-féle
épülettel és az öngélyző helyiséggel együtt. Ha
azonban ez nem lehet, akkor vegye meg a Már-
ton Ádámné puszta kertjét, a mi 2758 []-öl 6895
koronáért, — harmad sorban pedig a polgári is-
kola mostani helyiségét 4 hold területtel és az
összes épületekkel 14000 koronáért.

A képviselőtestület január 16-án a takaré-
pénztári kert mellett foglalt állást, és a törvény

mintegy intőleg mondja: — Menj, viseld tovább a
bánatot, melytől nagy megaláztatásod árán szabado-
duinál meg.

Mert milyen boldogság az, melyhez ily áron
jutsz? Ennek árnya kísértene egész életeden át.
A küzdelemben az ész szava kerekedik felül.
Gépiesen áll fel az ifju, miközben arcán szilárd
elhatározás rajzolódik,

* * *

Hat óra van.

A teremben fáradtan játszanak a cigányok.
A csipke függönyök között beszűrődik a derengő
hajnali világosság a padlóra, mintha feléleszteni
akárná azokat a szegény agyontapodott virágokat,
melyek még pár órával ezelőtt sok szép lányke-
lein díszlettek, s most itt hevernek a bái éj áldo-
zatai gyanánt.

A mamák álmosan nógatják leányaikat a
távozásra. Nem is halja senki, mikor Lendvai
Árpád ezekkel a szavakkal bucsuzik a leánytól:

— Még egy óra időm van a vonat indulásig,
— távoznom kell.

— Ez a buesu szava számomra? — Nem
tudja feledni a multat? — kérdé szemrehányólag
a leány.

A férfi rá néz, s szemei találkoznak azokkal
a kék szemekkel, melyeknek mélyén boldogsá-
gának csillaga ragyogott egykor. . . melyek
most fényökkel nem bírják áttörni azt a kergét,
a melyet a fásult közöny vont szive köré, egy pár
órával előbb.

Fejével tagadólag int, mig ajka hidegen ejti
ki e két szót:

— Nem! . . . Soha . . .

Lovász Gyula.

parancsolata szerint egy hónapra, vagyis február
17-re újra kitűzte tárgyal, hogy t. i. megveszi-e a
város azt a kertet vagy sem? Mert annak ez
a sora.

Holnap délután fog tehát a képviselőtestület
az építési telek fölött határozni.

De visszatérve a január 16-iki gyűlésre, meg
kell említenünk, hogy a város helyben hagyta az
iskolaszék intézkedését az épület tervének és költ-
ség számításának elkészíttetése iránt.

Az építtetési költségekről előzetesen tudó-
mást szereztünk, és úgy halljuk, hogy a követ-
kező összegekre lesz szükség.

A négy osztályu fiu és négy osztályu leány
iskolának és mellék helyiségeinek építési költ-
sége.

	86.000 kor.
A két épület átalakítása	10.000 kor.
Építkezés műszaki vezetése	5.000 kor.
Fundus ára	14.000 kor.
Berendezés, felszerelés	10.000 „
Kell 66 ezer korona kölcsön, ennek 5% árfolyam különbözete	3.300 „
Bélyeg s illeték, s egyéb költéség	700 „

A szükséglet együtt 129000 kor.

Van az iskolának most
készpénzben 63000 „

Tehát kölcsön kell 66000 „

Ezen a 63 ezer korona készpénzen felül van
az iskolának egy jól jövedelmező fekvő birtoka is,
— a kaszárnya.

A kaszárnya évenként tisztán meghoz 10 ezer
koronát, — miből 3630 koronát fordíthat a város
a 66 ezer koronás kölcsön 5 1/2 százalékos kamatos
törlesztésére, — 2370 koronát a polgári iskola
fűtésére, tisztogatására, — mégis marad évenként
mintegy 4000 koronája, miből a kaszárnya na-
gyobb javítására megint tőkét gyűjthet.

Ez már csak világos dolog, hogy a lakosság-
ra nem hárul semmi teher.

A polgári iskola barátainak tehát az a fel-
adata, hogy meg ne akasszák ez ügyet, vagy ha
bármilyen történnék is, úgy intézkedjenek, hogy szept-
ember elsejére az iskolának megfelelő helye le-
gyen akárhol, mert ha nem lesz megfelelő hely,
nem lesz állami iskola, és majd akkor szakad a
város nyakába.

Lehet vitatkozni tisztességgel; kell is vitat-
kozni ily fontos ügy felett; de egyet nem szabad
szem előtt téveszteni, t. i. azt, hogy legyen így,
vagy úgy, a helyiséget szeptember elsején az ál-
lam rendelkezése alá kell bocsátani; itt kitérés
nincs.

Szép feladat vár Abony város képviselőtes-
tületére; mert míg Abonynak ilyen iskolája nem
lesz, addig mindég csak falu marad.

A tudásban van a haladás, — a tudás már
magába véve hatalom, — iskola nélkül pedig tu-
dós nincs. O. O.

**A kath. tanítótestület tudós
vendége.**

Abony, február 9.

Folyó hó 8-án, Szombaton délelőtt szeren-
cséltette meg látogatásával az abonyi kath. tan-
ítótestületet Magyarország egyik hírneves tanfőfia:
Schultz Imre. Nem kisebb ő, mint a
„Szt. István Társulat“ tudományos és irodalmi
osztályának, — ugyszintén e társulat keblében
működő tankönyv-vizsgáló bizottságnak tagja. Ren-
des tagja az országos kath. tanügyi tanácsnak,
választmányi tagja a tanítóképzőintézeti tanácsok
országos egyesületének, stb. stb. — Írója 135
önálló műnek, miből 94 darab elemi, polgári is-
kolák és tanítóképzőintézetek számára írvák. Mint-
egy 600 állandóbecsű cikke (nagyobb részt pae-
dagógiai) honi és külföldi lapokban látott napvi-
lágot. Szerkesztője a Pozsonyban megjelenő „Ne-
velő-Oktató“ cz. tanügyi folyóiratnak. Kiérdemült
rendes tanára a pécsi püspöki tanítóképzőnek,
mely intézetet 30 éves áldásdús működésével a
jóhírnév magaslatára emelte. Mult évben, betegsége
folytán, megvált az intézettől, mikor is a felsőbb
hatóság megjutalmazni kívánván kiható és lanká-
dást nem ismerő tudományos tanügyi tevékenységé-
ért: élete végéig a teljes nyugdíjat (mintegy évi
4000 koronát) engedélyezett részére.

A most a még alig 54 éves férfiú 1867-ben
19 éves korában elemi tanítóságon kezdte meg
pályafutását atyja utódaéként Albrecht —, később
Frigyes főherceg bényei (Baranya m.) uradalmá-
nak központján Lakon, ahonnan 4 évi működés

után 1871-ben nagyszaktudása s irodalmi működése révén egyenesen a pécsi tanítóképző rendes tanári székébe ült és pedig, — mint autobiográfiájából olvassuk — protekció nélkül. Ez állítás el is hihető, mert magyarosító hajlamai miatt, meg aztán tanító korában szíve alatti mellény zsebében hordván K o s s u t h arcképét, — alig számíthatott volna a főhercegek, különösen Albrecht főherceg pártfogására.

Uradalmi tanítóból, tanár! — Protekció nélkül! — Bizonyára ritka esemény pusztai tanítóból, tanítók-tanítójának lenni, rendes szakvétség s protekció nélkül. De ha tudjuk, hogy Schultz már tanítónövendék korában ismert alak volt az „Iskola barát” hasábjain a tanügyi irodalom terén, és ha ismerjük az ő bámulatos autodidaktaságát, önképzési hajlamát s ritka genialitását, melyek segítségével nemcsak megszerezte az összes tudomány ágakból a tanári szakismereteket, hanem folyton tartó önművelésével s nagy tehetségével tulszárnyalt több más, egyetemet végzett s hasonló pályán működő kartársat: — ugy be kell látnunk, hogy e férfiu előkelő állására önmagát ambicionálta, önmagát protegálta. — Irodalmi működése után ellehet mondani, hogy Schultz, Magyarország egyik legtermékenyebb író tanférija, a szó igaz értelmében tudós paedagogus, aki 8000 kötetet tartalmazó könyvtárából, folyton buvárkodja azon eszméket, melyeknek gyakorlatba vitelével szorgoskodik a hazai tanügyet, nyugat államainak fejlett tanügyével lépésben tartani. Ez a hazafias eszme lelkesítette őt országos körutra s nem az anyagi haszon, mert szép nyugdíja s irodalmi működéséből folyó jövedelem — mely megkésztetzi nyugdíját — nagyon tisztességes ur ellátást biztosít számára. — Nyugalmában is nyugtalanítja az az eszméje, hogy a valódi önzetlen hazafinak a halál órájáig sem szabad feladni azt a működési teret, melyet a Gondviselés kinek-kinek megjelölt. A visszavonultság — a tétlenkedést jelenti; ennek a retrográd iránynak ő nagyellenese.

Ily példányképpül szolgáló kiváló tanfériunak a kath. tanítótestületben való megjelenése valóban nevezetes momentumnak, nyereségnek, dicsőnek tekinthető. Nyereség számba megy mély tudományossággal megtartott előadása, melyet a magával hozott s a tantestületnek ajándékozott néhány művének ismertetésével, mint paedagogiai eszméinek megtestesített szövegeivel dokumentált. Sokratikai előadása, — melyben a komolyt a hangulat keltő érdekességgel, a folyékony beszédmodort a beleszólásokkal hozta összhangzásba tette érdekeltt s tanítva-tanulósággá — emlékezetes maradt.

A tudós férfiu egy lapon megörökítve a tantestület tagjainak neveit, meleg kézzorítással s többszörös üdvözléssel távozott volt tanítványa T a n t o s s y K á l m á n tanító szüleinek lakására, hol őszinte vendéglátásban részesült. A délutáni órákban Ft. L é v a y esperes-plebánost látogatta meg, kérvén őt olvasókönyve számára egy tan-költeményt írni, mit a költő pap készséggel megígért. A délutáni vonattal Pestre utazott, hogy polgári tanítóképző intézeti tanárnő (szereztesnő) leányát meglátogassa, mely után pihenés végett jelenlegi tartózkodás helyére, Kőszegre (Vas m.) távozott.

Eszméinek propagálására e sorok szerény íróját kérte fel, aki, Ft. egyleti elnök szíves engedelmével, hivatásbeli kötelességének tartja a Szolnokon tavasszal végbemenő tanítóegyleti gyűlésen, megbízatásának eleget tenni.

Veverán István.

Szakvizsga — mester cím

A mostani időben igen sokat olvastam, hogy mi mindent követnek el a kisipar érdekében, valamint az ipar fejlesztéseért, a mi erősbödni fog nagy mértékben akkor, ha az ipartörvényt megváltoztatják. Ezelőtt harmincz évvel az volt a jelszó, hogy „az ipart szabadítsuk föl,” mert csak a szabad iparral lehet versenyezni. Nohat az ipart szabadbá tették, az idarost pedig rabszolgává. Azok pedig, a kik az ipart magukhoz ragadták, a legtöbben saját önző céljukon kívül semmit sem tekintettek; rontották az ipart és iparost egyaránt. Mert csak ritka esetben keresték fel a jó iparost, mindég csak az ár volt az irányadó — a minőség mellékes. Már pedig csinálhat az iparos jó munkát, ha nincs megfizelve?

A törvény értelmében az iparostól mindenki csak kövvel, az állam, a segéd, a háziur, de még a család is. Már most a segédre nézve az ipar-

törvényben meg van állapítva, hogy meddig szabad neki dolgozni, a mesternek pedig, a ki csak félig-meddig tisztességesen akarja magát fentartani, annak éjjel-nappal kell dolgoznia. Már most, hogy maradjon ideje még arra is, hogy az iparát fejlessze?

Milyen sokszor kell hallani, hogy a mi iparosaink tudatlanok. Hát ennek ki a oka? Csak az olyan intézkedés, mely lehetővé teszi, hogy iparjogot kapjon mindenki, akár tud valamit, akár nem. A törvény nem törődik vele, akárhogy él meg. Meg most az olyan iparosok, a kik még segédeknek is rosszak, mivel nem akarnak tanulni, mert a tökéletesedést nem tartják szükségesnek, tudván hogy akárhogyan töltik el segédei idejüket, iparjogot mégis csak kapnak, mert a törvény ezt nekik biztosítja, az ilyen iparosok aztán oda vitték az ipart, a hol ma van. Az ipar tönkretételéről sokat lehetne beszélni, de jobb ezt nem bojgatni.

Mégis van egy megjegyzésem. mivel hallottam, hogy nálunk mindenben a németet utánozzák. Németországban pedig, ha jól olvastam, mult évi szeptemberben lépett életben a mesteri cím elnyerésére szolgáló szakvizsga. Tehát remélhetem hogy ez talán nálunk is be fog következni. Mert be kell, hogy következzen, hogy az az iparos, a ki önálló akar lenni, az szakvizsgát tegyen, a mivel bizonyítja, hogy mit tanult és hogy a mesteri címre érdemes-e? A szakvizsga az egyedüli, a mi az ipart az iparossal együtt megmenti a tönkremenéstől. A jó iparos sohasem rontotta a mesterségét, de ha így marad, mindig több és több munkanélküli munkás lesz, ez pedig az országra jót nem hoz. Ha behozzák a szakvizsgát, akkor nem lesz annyi tudatlan iparos és mindenki már ifju korában igyekezni fog, hogy tanuljon és tudását kibővitse. Hiszen szüksége lesz rá ha mester akar lenni. Akkor majd a kormány is, a nagyközönség is nagyobb bizalommal lesz a hazai iparhoz, mint eddig és méltányolni fogják, hogy ha az a munka valamivel drágább lesz is, de a nagyobb árért sokkal jobbat, tehát tartosabb dolgot is kapnak. Ezáltal sokkal több mánkás munkát és az állam több tisztességes adófizetőt kap. És ekkor a tanult ifjak is majd inkább fognak az ipari pályára lépni, ha látják, hogy az ipar terén is meg lehet élni.

Ismételve ajánlom tehát, hogy utánozzuk ezen a téren is a nagy németet.

Petrin János.

Viszonzváltás „Duna” urnak.

Hogy ki élt az Ön gondolataival, ki ismételt, kibeszélt a fölvetett tárgyról, ki czáfolt; s hogy mi a „fehér” s a „krumpli” azok elbirálásával a a t. olvasóközönséget bizom meg.

Részemről is befejezettnek nyilvánítom ez ügy körüli harcot.

Áts.

MI UJSÁG?

— **Közgyűlés.** Abony város képviselő testülete e hó 17-én rendkívüli közgyűlést tart, melynek tárgyai lesznek: 1. A polgári iskola építés helyéül a takarékpénztár kertjéből mintegy 2000 m²-ölnök megvásárlása. 2. A kataszteri helyszíneléshez előlges intézkedések. 3. Folyó évi jóváhagyott költségvetés előterjesztése. 4. Varga László és társai — Dobozy József népkör igazgatója és társainak kérvénye Poberaj István kilátásba helyezett illetősége és honosítása ellen. 5. Az országos gazdasági munkás eseléd-segély pénztár által kiadott alapító oklevél bemutatása. 6. Czegléd város átirata a határozatlapok felállítására tárgyában. 7. A kertésszel kötött szerződés bemutatása.

— **Hamvazó.** A róm. kath. egyházban a mult hét szerdáját hamvazónak nevezik, amely kezdete a nagy, vagy másként negyvennapos böjtnek. Törödelem, bánat s az ember mulandóságára való figyelmeztetés jele a hamu, melyet nemcsak a hajdan választott nép királyai hintettek fejükre, hanem példájukat követi a mi apostoli királyunk is, aki meghamvazkodott. A helybeli róm. kath. templomot is zsufozásig megtöltötte a hamvazkodásra sereglő hívő-sereg, melynek az ünnepi Istentisztelet folyamán a plebános alkalmi szent beszédet is tartott. Mi az oka, hogy a mi művelt közönségünk nem buzdul fel a királyi példa láttán s nem hajtja meg fejét az elmulás nagy gondolatát szimbolizáló szent cselekvény alatt? Vagy talán

nincs szüksége a hamvazkodásra? Vagy talán derogál a királyi példa? Törpe ember, porból lettél és porrá leszel! Jó lesz az alázatossággal megbarátkoznod!

— **Közgyűlés.** A helybeli ipartestület ma d. u. 3 órakor tartja közgyűlését saját helyiségében a következő tárgysorozattal: 1. Előjárósági jelentés az 1901. évről. 2. Az 1901. évi számadások fölülvizsgálása. 3. Az 1902. évi költségelőirányzat megállapítása. 4. Behajtatlan tagdíjak törlése. 5. Tisztújítás. 6. Indítványok.

— **A pápa neyedszázados jubileuma.** E hónap 20-án lesz huszonöt esztendeje annak, hogy XIII. Leót, a katolikus egyház fejévé, római pápává választották meg. E nevezetes évforduló alkalmából Vaszary Kolos biboros hercegprimás most pásztorlevelet bocsátott ki, amelyben a jubileumnak a katolikus egyházra való fontosságát magyarázza és a következőket rendel el: E hónap 16-án, a nagyböjtnek első vasárnapján az összes katolikus templomokban kihirdetendő, hogy a pápaválasztás huszonötödik évfordulója február 20-án lesz. Ugyancsak február 16-án, vasárnapon az összes templomokban ünnepies litánia mondassék. Február 20-án, a jubileum évfordulóján minden plébánia és szerzetesrend templomában ünnepi, énekes hálaadó mise tartassék. Rövid ima mondassék a pápáért és a mise végén a pápai himnuszt énekeljék. Ezen a hálaadó misén az összes katolikus tanulóifjuság tartozik megjelenni. Az egész jubileumi esztendő folyamán a misék után a pápai himnuszt énekelendő. Minden katolikus iskolában és intézetben ünnepség tartandó, amelyen a nap jelentősége kifejezendő. Együttal annak az óhajának ad kifejezést a hercegprimás, hogy a hívek a pápa iránt ragaszkodásukat adománynyal is fejezzék ki.

— **Paládics átcsatolása.** Említettük már, hogy a belügyminiszter Paládics pusztát az abonyi anyakönyvi kerülethez csatolta át. Ennek folytán megyénk alispánja az anyakönyvvezetésnek Tószegen való megszüntetését s Abonyban való megkezdését ez év április 1. napjától kezdődőleg elrendelte, e naptól fogva tehát minden anyakönyvezési ügyek az abonyi anyakönyvi hivatalhoz tartoznak és intézettek.

— **Kaszinó estély.** Már évek óta nem volt a Kaszinó termeiben oly kedélyes társaság, mint e hó 8-án a Ney Géza szolgabíró és Veli Miksa által rendezett thea estélyen. Éjjelleg táncoltak egy folytában, akkor asztalhoz ült a társaság és azután a fiatalság újból kezdte a táncot. Élvezet volt nézni a párokat, mert úgy látszott mintha a legjobb táncosnők és táncosok lettek volna összeválogatva. Mulatott ott öregje, fiatalja és hogy mily általános volt a jókedv, bizonyítja az, hogy a társaságot csak a reggeli 6 óra osztalta szét. A rendezők fényes eredménynek örvendhettek és jutalmukat lelhatték abban, hogy a társaság minden egyes tagja külön-külön kifejezést adott annak, hogy mily jól, mondhatni otthonosan érezte magát a nem nagy, de annál kedélyesebb körben. Fel is szólították a rendezőket, hogy mielőbb adjanak alkalmat arra, hogy hasonló jókedvvel mulathassanak. A jelen volt hölgyek névsora: özv. Balogh Istvánné, Burgyán Aladárné, (Hunfalva), Cserey Vilmosné, Dr. Györgyi Józsefné, Polizer Mihályné, Reinle Jánosné, Szöllösi Gusztávné, Teszáry Lászlóné, ifj. Teszáry Lászlóné (Monor). Leányok: Balogh Mariska, Györgyi Lujza, Györgyi Paula, Márton Biri, Szöllösi Mariska, Teszáry Ilona, Visontay Erzsé.

— **Adományozás.** Tantossy Bálint és Tantossy Kálmán 1—1 koronát küldtek hozzánk Ft. Lévay Mihály esperes-plebánosnak leendő átadás végett, az általa segélyezett szegényei javára. Átadtuk.

— **Kérelem.** özv. Patonai Károlyné vak nő jelent meg szerkesztőségünkben a maga és 6 éves kis fia részére kérve fel a könyörületességet, minthogy teljesen ruhátlanok és éheznek. Ezt a kérelmet áldozatra kész közönségünk elé terjesztjük. Ft. Lévay Mihály esp. plebános 4 koronát adott nekünk, hogy abból 2 koronát Patonainénak, 2 koronát Fekete Pálné vaknőnek adjunk át, amit készséggel teljesítettünk.

— **A „Kath. Olvasóegylet”** f. hó 10-én végbement táncvigalma az esős idő dacára jól sikerültnek mondható. Jobban mulattak, mint az előbbi években, mert a máskor 400-ra is menő mulatozók száma ez alkalommal 273-ra szállott alá s így kényelmesen megférhettek a most elég tágas, máskor elég szűk ipartestületi termekben. A jó és olesó bor s az első zenekar ropogós csárdásai mellett reggelig folyt a vigalom

példás rend és egyetértésben, mi sok tekintetben a rendezők körültekintő figyelmének is tulajdonítható. — Bevétele volt: 252 korona és 70 fill. Kiadás: 115 korona, tehát a jótékonykezelt maradt: 137 korona és 70 fill. Felülfizettek: ft. Lévay Mihály 4 kor., Nagy András, Flégner János, Wusztl Alajos 2—2 kor., — Hoji Nándor 1 kor. 40 fill., — Kováts Béla, Szombathy János, Király János, Hints József, Flégner József, Koós Simon 1—1 kor., — Benesik János 50 fill., — Király Antal, Sztahó János, Beviz Pálné 40—40 fillért. A megjelenteknek szíves érdeklődéséért, a felülfizetőknek kegyes adományaiért háts köszönetet mond Király János, egyleti elnök.

Február 9 és 10-én az abonyi kath. munkás-egylet farsangi mulatsága igen szép eredménnyel folyt le. Fölül fizettek: Barkó István 4 koronát, Papp Péter 1 koronát, melyért köszönetet mond a rendezőség.

— **Kinevezés.** Az általános adókievetési bizottságába a megye B. Molnár Sámuel és Lukács Gyulát rendes tagul nevezte ki.

— **Házasságkötés halálos ágyon.** Tóth József — bold. Sivó N. János öregkoesisa, ki már 22 éve élt együtt Huskován Anna csehországi születésű nővel, ennek közeli halála folytán a halálos ágyán kötötték házasságot pénteken délután, a Sivó N. János féle tanyán. A polgári

házasságkötést az anyakönyvvezető, az egyházi szertartást pedig ft. Lévay Mihály esperes-plebános végezte. Bizony megható volt az öregek megilletődöttsége a házasság felvételénél, mi által felnőtt gyermekeiknek is nevet adtak — életök alkonyán.

— **Zongora tanítás.** Bárdosi Anna képzett zongora tanítónő tanításait megkezdette s szép sikerrel tanítja kezdő s a már előrehaladott tanítványait, kik — valamint a szülők — teljes megelégedéssel nyilatkoznak a szeretetre méltó tanítónő működéséről. Lakása Szombathy János szelei-utcai házában.

— **Követésre méltó nemes példa.** Esterházy Miguel gróf, a ma is daliás öreg katona, a ki 1848 előtt a hadseregben már főtiszt volt, a szabadságharcot pedig mint huszárszázados küzdötte végig, élethossziglan felajánlotta honvéd nyugdíja felét, a 48-as emléket kegyelettel gyűjtő kolozsvári orsz. történelmi ereklye múzeumnak. Ugyanezt tette Simig Rezső honvédtüzér hadnagy Kalozsáról, kit a muzeum hazafias irányu működése fellelkesített. Esterházy Miguel gróf most lapunk utján kéri egykori bajtársait példája követésére és arra, hogy alapítványokkal és hagyományokkal tegyék lehetővé, hogy egy anyagilag is erős vára legyen a muzeum a nagy idők emlékeinek, mert az öreg

katonák halandók, de az eszmének örökké élni kell és kell, hogy legyen egy erős intézmény, a mely az öreg katonákat halált megvető törekvése emlékeit fenntartja. A hazafias eszmékért lelkesedni tudó magyar fiataliságot is emlékezteti a március 15-e megünneplésére s követésére amaz elveknek, a kiket minden iskola önképző körének külön-külön levélben Vég Bertalan a ma 90-ik évét betöltött ezredes megirt.

— **Repczét keresnek.** Egy nagyobb berlini gyár azzal a kéréssel fordul több magyar gazdasági egylethez, hogy közöljék vele azok neveit, kiknek eladó, vagy már ez évben repczetetésük van. Nálunk is jó lenne ezt a hasznos hajtó keresett növényt termelni.

Eladás.

Az „abonyi zenekedvelők egylete“ folyó hó 9-én tartott gyűlésén elhatározta, hogy a tulajdonát képező zongorát eladja. — A venni szándékozók kéretnek, hogy zárt ajánlataikat f. hó 23-án d. u. 5 óráig Háy Mór egyleti igazgatóhoz küldjék. — A zongora a „társalgási egylet“ helyiségében bármikor megtekinthető. Megjegyeztetik, hogy a „zenekedvelők egylete“ az ajánlatok elfogadása iránt szabadon dönthet.

— **Eladás.** Nagyobb mennyiségű törköly palinka és szép téli alma eladó. Felvilágosítást ad a kiadóhivatal.

Hirdetés.

Tisztelettel van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy Abonyban a város tulajdonát képező régi volt korcsma helyiségében, a mai kornak teljesen megfelelő

könyvkötészetet

nyitottam, s úgy a helybeli, valamint a vidék munkálatait a legizlésebb kivitelben kitünő anyagból készítem.

Üzletemben imakönyvek, zsoltárok, valamint naptárok jutányos árban kaphatók. Menyasszonyi koszorúk keretbe helyezése jutányos árban készíttetik.

Magam a n. é. közönség b. pártfogásába ajánlva

tisztelettel

Szijj László
könyvkötő.

SCHOTTOLA ERNŐ BUDAPEST

a rugganta- (gummi) gyártás magyarországi megalapítója.

Műszaki központi üzlet VI. Andrassy-ut 2. Fonciére palota.

Legjobb minőségben, gyári áron szállit:

összes mérleggyártmányok (külön kiadású árjegyzék ingyen és bérmentve) a gőzeséplőgépekhez szükséges összes anyagokat és eszközöket, csapágyfém, kenőszelenczék, olajhoz és sűrű tovttezsirhoz, géphajtoszijak, vízmentes mozdony és cséplőgép ponyvák kazal, repcze- és kocsitakarók, asbest- és gummi anyagok, szelepek, vízmutatók, fessmérők, dobsinek, kenőanyagok, zsiradék, gabonazsákok „Elsősegély“-kötszerszekrények, mely kötszerszekrények a ministeri rendeletnek megfelelően minden ipartelepen, gyárüzemnél, malomban stb beszerzendők.

Árjegyzék és ismertetések ingyen és bérmentve.

38—

SZŐLŐOLTVÁNYOK

szokványminőségben.

A legkiválóbb 42 bor- és csemegefajokban fajtisztán, teljes jótállással.

ÉLŐKERITÉS.

Gleditschia csemeték és magvak.

Uradalmaknak, községeknek három évi törlesztésre is adatik.

Óriási tövisű, igen gyorsan fejlődő sövénynövény. Ez az egyedüli, melyből oly örökös kerítés nevelhető pár év alatt, rendkívül csekély kiadással, melyen nemhogy ember, de semmiféle állat még az apró nyulak sem hatolnak át. Minden rendeléshez rajzokkal ellátott ültetési és kezelési utasítás mellékeltek. Ezer csemege elég 200 méterre. — Ára 6 ft.

Diócsemeték.

Óriási jövedelmet biztosító voltánál fogva ennek tenyésztése számos gazdaságban az utóbbi időben rendkívül elterjedt.

Színes fénynyomatú árjegyzék ingyen és bérmentve küldetik minden rendelési kötelezettség nélkül. Az árjegyzésen kívül még egy olyan könyvet kap ezzel, ki azt címére ingyen és bérmentve küldetni kéri, mely ninesen az a ház, vagy család, hol annak tartalmát haszonra ne fordítanák, városon, falun, pusztán, gazdag vagy szegény családnál egyaránt. Így még azoknak is igen érdekében áll, kik rendelni semmit sem akarnak, mert benne számos oly közlemények foglaltatnak, melyek mindenkinek nagy szolgálatot tesznek. Czim:

Érmelléki első szőlőoltvány-telep Nagy Gábor Nagy-Kágya, u. p. Székelyhid. 12—20

Uj! Aranyozó, melylyel mindenki azonnal moshatóan aia aranyozhar: tükör eskepker tet, szobrot, viragaszlat, templomesillari stb. — Egy üveg ecettel 80 kr., 1/2 literes üveg 1.50, 1/4 literes nagy üveg 3 ft. — Sport-czikkek, gyermek játékszerek, háztartási- és ebédő asztal kellekek utazás- es betegipolashoz való tárgyak felül nagy képes árjegyzeket bérmentve küld

KERTÉSZ TÓDOR Budapest, IV., Kristóf tér.

NÖTHLING VILMOS magkereskedőnél

Budapesten, Calvin-tér 9.

kaphatók a legjobb gazdasági, konyhakerti, vetemény- és virágmagvak.

Arjegyzék ingyen és bérmentve.

Dunla villanydelejes kereszt vagy csillag.

R. B. 86967. sz. Gyógyít mellelt, köszvény, reuma, asthma (nehéz lélegzés), álmatlanság, fülzúgás, nehéz hallás, epilepsia, idegesség, étvágytalanság, sápkór, fogfájás, migren, tehetetlenség, influenza, valamint minden idegbetegségnél. Azon be eg, aki 86967. sz. kész. sz. ecem által egie jebb 45 nap alatt meg nem gyógyul, azonnal visszakarja a penzet. Aról már semmi sem használ. Ott kérem az en készült kemet megki erelő; megvagy k göbődve kes. ülökem biztos hatásáról. A kis készülek 4 kor. A nagy készülek 6 kor. kőnyvben net kegeknek idült bete. segeknel alkal- alkalmazandó mazandó A kő pontú elaru hóvety zetek'd utánvettel vagy elő- leges özetése el a be- és kültöld részere: **MÜLLER ALBERT** BUDAPEST, Vadász-ut za 42/H 0 Kálmán-utca sa ol.

BUTOROK

a leggyeszerü dőlő a legi somabb kivüelég l gjutányosabban kan- latók úgy keszpénzert, mint

részletfizetésre

Ehrentreu és Fuchs Testvérek-nél

Budapest, VI., Teréz-körút 8. (Andrassy út közleiben.)

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Neustein Fülöp czuk- hashajtó-piruláit,

melyek évek óta kitünőeknek bizonyultak és előkelő orvosok által könnyű hashajtó- és feloldó-szerű ajánlatnak. — Egy doboz (15 pirula) 30 fillér.

Minden gyógyszerertárban kapható.

Neustein-féle gyógyszerertár, Bécs, I., Plankengasse 6.

DEHMAL KÁROLY

zongora-gyáros

kizárólag kitünő külföldi gyártmányok raktára és kölcsönző-intézet

Budapest, IV., Károly-körút 20.

Magyar festék-, kencze- és lakkgyár

KRAYE E. és T^a

— József főherczeg udvari szállítója,

a magyar államvasutak es más nagy vállalatok szállítója

BUDAPEST, V., VÁCZI-ÚT 6. SZÁM.